

Nr 61.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av visst nybyggnadsbelopp; given Stockholms slott den 1 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Sven Lübeck.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Lübeck anför:

Hos Kungl. Maj:t har förre landsfiskalen i Valkebo distrikt Sköld Gustaf Leffler anhållit att bliva befriad från erläggande av 2,700 kronor, vilket belopp han vid laga av- och tillträdessyn den 14 maj 1926 å landsfiskalsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Lilla Greby nr 1 i Vikingstads socken av Östergötlands län förpliktats att såsom ersättning för nybyggnadsskyldighet utgiva till kronan.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

I egenskap av kronolänsman i Valkebo härad tillträdde Leffler nämnda Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 48 häft. (Nr 61.)

boställe den 14 mars 1890. Därvid blev, enligt därom träffad överenskommelse, en den 21 maj 1889 å bostället förrättad laga av- och tillträdessyn gällande såsom tillträdessyn för honom. Vid sistberörda syneförrättning hade vederbörande boställshavare förpliktats, bland annat, att före sitt avträdande av bostället uppföra ett nytt boningshus, eller, om detta försumrades, till tillträdaren utgiva 2,800 kronor 77 öre, till vilket belopp kostnaden för byggnadens uppförande beräknats. I senare fallet skulle det åligga tillträdaren att inom tre år därefter uppföra huset på närmare föreskrivet sätt. Efter sitt tillträde av bostället uppförde Leffler, som bekommit nyss angivna belopp om 2,800 kronor 77 öre, nytt boningshus. År 1918 tillträdde Leffler landsfiskalstjänsten i Valkebo distrikt, varifrån han den 30 september 1925 efter uppnådd pensionsålder erhöll avsked.

Genom gemensamt beslut den 29 januari 1926 förordnade härefter kammarkollegium och statskontoret, att ifrågavarande boställe skulle från och med den 14 mars samma år indragas till statsverket. Vid i anledning härav den 14 maj 1926 å bostället verkställd laga av- och tillträdessyn föreskrevs, bland annat, att å bostället befintligt redskapshus med spannmålsvind, som befunnits otillräckligt för boställets behov, skulle på sätt vid syneförrättningen angavs nybyggas och uppföras på närmare angiven plats för en beräknad kostnad av 2,700 kronor, vilket belopp skulle anses motsvara 15 års nybyggnadsskyldighet, och förpliktades Leffler, då han efter sitt avträdande av bostället den 14 mars 1926 icke ägde rätt att fullgöra några nybyggnads- eller reparationsarbeten å bostället, att till kronan såsom tillträdare genast utgiva sistnämnda belopp.

Sedermera har bostället försålts i tre särskilda lotter, litt. A, litt. B och litt. C, för ett sammanlagt belopp av 34,395 kronor. Det av Leffler uppförda boningshuset var den 14 mars 1926 brandförsäkrat för 20,000 kronor.

Till stöd för nu föreliggande ansökning har Leffler anfört huvudsakligen följande.

Genom nybyggandet av boningshuset hade han råkat i skuld med omkring 4,000 kronor. Kostnaderna för husets uppförande hade nämligen, då detsamma inretts med två kök och sju rum jämte vindar m. m. i stället för föreskrivna stuga och två kamrar, uppgått till något över 5,000 kronor, vartill kommit vissa ytterligare utgifter i samband med bygget. Som Leffler utan nämnvärt anlåtande av skriv- eller tjänstebiträde skött tjänsten, hade avsevärt mera tid än som belöpte på en normalarbetsdag erfordrats för tjänstens behöriga fullgörande. Till följd därav hade icke någon tid blivit övrig för inkomstgivande enskilda uppdrag. Med de små inkomster, han åtnjutit som länsman, hade ränta å skulden icke kunnat erläggas, än mindre hade amortering därå kunnat verkställas. Skulden hade i anledning härav ej ens kunnat begränsas till det ursprungliga beloppet utan efterhand växt, till dess gynnsammare avlöningar under den senare tiden möjliggjort någon avbetalning. Skulden vore dock ännu delvis obetald. Att anskaffa det ifrågavarande beloppet, 2,700 kronor, vore omöjligt för Leffler. Exekutivt uttagande av detsamma skulle bringa honom i konkurs. Det syntes hårt, om han, sedan han efter 36 års tjänstgöring uppnått pensionsåldern, skulle underkastas obehaget och nesan av en konkurs, därifrån han hitills genom ett sparsamt och enkelt levnadssätt kunnat fria sig.

Vid boställets försäljning — har Leffler vidare anfört — hade lotten litt. B angivits som huvudgård. Å denna lott vore ladugård och spannmålsvind med bodar belägna. Det hade varit avsett, att jämväl ifrågavarande nybyggnad till redskapshus med spannmålsvind skulle uppföras å huvudgården. Sagda ägolott omfattade dock icke fullt hälften av boställets hela förutvarande areal, vid vilket förhållande den redan befintliga ladugården och sädesboden lämnade mer än tillräckligt utrymme för huvudgårdens behov. Något verkligt behov av nybyggnad föreläge sålunda ej längre, och den med ifrågavarande belopp avsedda nybyggnaden komme ej heller att äga rum. Nyodling å bostället hade icke skett, sedan Leffler tillträtt detsamma.

Vidare hade, enligt vad Leffler ytterligare anfört, bostället, särskilt genom nybyggandet av boningshuset, erhållit ett så betydligt ökat värde, att detta i högst väsentlig grad bidragit till att huvudgården kunnat betinga så högt försäljningspris, som vid försäljningen uppnåts, eller 23,000 kronor.

Lefflers nuvarande ekonomiska förhållanden belysas i ett av landstingsmannen David Ekman, Nykil, och kronokassören Henrik Häger, Linköping, den 1 december 1928 utfärdat intyg. Enligt detta intyg utgjorde Lefflers skulder — med inräknande av ifrågavarande belopp å 2,700 kronor — 9,740 kronor, vartill komme årligen återkommande utgifter till sammanlagt belopp av omkring 750 kronor. Vad angår Lefflers tillgångar, heter det i intyget, att desamma utgjordes av Lefflers gamla lösörebo, vilket, sedan det utmättningsfria undantaget frändragits, icke torde i fall av exekutiv försäljning betinga över 500 kronor samt vid konkurs ej skulle lämna någon behållning utöver omkostnaderna. Intygsgivarna hava slutligen förklarar, att de ansåge Lefflers ekonomiska ställning icke vara sådan, att nybyggnadskostnaden kunde av honom gäldas eller hos honom uttagas, utan att han därigenom skulle bringas till ruin och således lida oersättlig skada.

Domänintendenten i Östergötlands län har förordat bifall till ansökningsen och därvid, bland annat, anfört, att ett uttagande av ifrågavarande belopp helt säkert komme att medföra konkurs och ekonomisk ruin för Leffler, samt att efter boställets uppdelning och försäljning ett redskapshus av vid synen föreslagen storlek vore obehövt.

Vederbörande syneförrättare, landsfogden i Östergötlands län, har på de av domänintendenten anförda skälen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte behjorta ansökringen.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har på grund av vad i ärendet förekommit och vad länsstyrelsen hade sig bekant om Lefflers ekonomiska ställning tillstyrkt bifall till framställningen.

Kammarkollegium har, under hänvisning till vad i ärendet förekommit och då med hänsyn till Lefflers svaga ekonomiska ställning enligt kollegii mening starka billighetsskäl talade för bifall till den gjorda framställningen, hemställt, att Leffler måtte befrias från utgivandet av ifrågavarande nybyggnadsbelopp om 2,700 kronor.

Statskontoret har anfört följande.

Visserligen torde vissa billighetsskäl kunna anföras för medgivande åt Leffler av befrielse från inbetalning av beloppet; men då det här vore fråga om en Leffler lagligen ålagd förpliktelse, från vilken han näppeligen kunde

befrias utan riksdagens medgivande, kunde statskontoret för sin del knappast finna, att den lämnade utredningen gåve vid handen, att tillräckliga skäl förelåge för att göra framställning till riksdagen om beloppets efterskänkande.

Departements-
chefen.

I likhet med kammarkollegium finner jag starka billighetsskäl tala för att Leffler befrias från utgivandet av ifrågakvarande nybyggnadsbelopp. Jag har därvid även beaktat, att den med beloppet avsedda nybyggnaden såsom numera överflödig icke behöver komma till utförande. Då emellertid, såsom statskontoret antytt, för den ifrågasatta befrielsen torde krävas medverkan av riksdagen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre landsfiskalen i Valkebo distrikt Sköld Gustaf Leffler må befrias från skyldighet att erlægga ett belopp av 2,700 kronor, vilket han vid laga av- och tillträdessyn den 14 maj 1926 å landsfiskalsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Lilla Greby nr 1 i Vikingstads socken av Östergötlands län förpliktats att utgiva till kronan.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Swartling.